

Thói quen (hình ảnh CC 0, Wikimedia). (Hình nhỏ).
Thân và vỏ cây trưởng thành (hình ảnh © S.Sirimongkol).

TÊN KHOA
HỌC:

Castanopsis piriformis

Hickel & A.Camus

TÊN THÔNG
THƯỜNG:

Kor hin, kor khi nou (Lào)

ກໍຫິນ, ກໍຂີ້ໝູ (Lào)

Dẻ Anh, Gie anh, Cây de, Kho (Việt Nam)

HỌ:

Fagaceae

TÁC GIẢ:

Joeri S. Strijk (Alliance for Conservation Tree Genomics ACTG)

Karina Orozco & Amy Byrne (The Morton Arboretum)

Mô tả thực vật học

Cây gỗ cao 6-30 m. Vỏ thân màu nâu xanh hoặc xám xanh; vỏ trong màu nâu hoặc hồng nhạt.

Lá hình bầu dục hoặc thuôn dài, dài 8-16 cm, rộng 3-6 cm; gốc lá hơi thuôn đến nhọn; chóp lá nhọn hoặc thuôn dài; mép lá nguyên; lá dai, mặt trên nhẵn bóng màu xanh, mặt dưới nâu nhạt; gân giữa nổi rõ ở mặt dưới, lõm ở mặt trên; gân bên 8-11 cặp, rõ ở cả hai mặt; gân bậc ba hình thang và mạng lưới rõ trên cả hai mặt khi lá khô. Cứng lá dài 1-1.5 cm, nhẵn.

Phân bố

Campuchia, Lào, Thái Lan, Việt Nam.
Mọc trên đất đá, ví dụ đá sa thạch. Rừng thông, rừng rụng lá, rừng thường xanh khô.
Phân bố độ cao 250-950 m.

Tình trạng nguy cấp

VU Sắp nguy cấp (Vulnerable).

Cành: mặt trên của lá. Cành: mặt dưới của lá (hình ảnh © S.Sirimongkol).

☞ **Cụm hoa đực và cái thường riêng biệt. Cụm hoa đực** phân nhánh nhiều, mọc ở nách hoặc tận cùng cành, bông đực dài 8-15 cm. **Hoa đực** màu vàng nhạt, thành cụm 3 hoa trở lên; lá bắc có lông bên ngoài; đài hoa 6 thùy, thùy rời, dài 1 mm, rộng 0.5 mm, có lông mặt ngoài; nhị 12, dài khoảng 2 mm, ngắn; bầu nhụy thoái hóa hình trứng, đường kính khoảng 0.5 mm, đứng thẳng, có lông. **Cụm hoa cái** dạng bông đơn độc, dài 8-10 cm. **Hoa cái** mọc thành cụm 1-3 hoa, lá bắc và đài hoa giống như ở hoa đực; có nhị lép 12; vòi nhụy 3, phân kỳ, ngắn.

Hình minh họa kỹ thuật (Nguồn: Flora of Thailand 2007).

● **Quả** hình chén hoặc hình lê, dài 2.5-3 cm, rộng 2-3 cm trên cụm quả dựng đứng dài 10-15 cm; cuống quả dài 0.5-1 cm. Đầu bao kín quả; vỏ nhẵn, không vảy hoặc gai, có 3-4 vòng nổi rõ, lượn sóng ở mặt ngoài. Mỗi đầu có 1 hạt, hình trứng, dài 2-2.3 cm, rộng 2.3-2.7 cm, có lông mịn quanh hạt.

Quả chín cho thấy phần cổ nứt và hạt lộ ra (hình ảnh © J.Strijk, www.asianfagaceae.com)

Quả chín (hình ảnh © S.Sirimonkol).

Quả chín trên nền rừng (hình ảnh © E.Popov, CC BY, iNaturalist).

● Khuyến nghị thu hái hạt giống để ươm cây giống

Khi quả chín, thu hạt trực tiếp từ cây bằng cách rung cành với sào tre dài. Do sức sống của hạt giảm nhanh sau khi rơi xuống đất và dễ bị sâu hại, nên ưu tiên thu trực tiếp trên cây thay vì nhặt quả rụng. Nếu sản lượng hạt thấp, có thể thu thêm cụm quả và hạt rơi để ươm. Không nên tách gai hoặc bóc đầu ra khỏi hạt vì sẽ làm hạt dễ bị sâu hại, mất nước khi vận chuyển và lưu trữ, đồng thời khó định danh. Không nên tách từng quả riêng khỏi cụm quả. Các cây cùng loài, kết quả gần nhau có thể thu và trộn chung hạt trong một túi như một "quần thể địa phương". Hạt từ các cây cách nhau trên 100-150 m không nên trộn, mà phải bảo quản riêng. Nếu có thể, nên ghi tọa độ địa lý của từng quần thể địa phương và từng túi hạt thu được. Ngoài ra, nên kèm theo một số cành nhỏ và lá của cây mẹ trong mỗi túi hạt để hỗ trợ định danh.

● Ra hoa – kết quả

Ra hoa từ tháng 9–12; ra quả từ tháng 5–9 (có thể đến tháng 12).

Tác nhân phát tán:

Gặm nhấm (sóc, chuột,...).

Nhu cầu ánh sáng/nhóm sinh thái:

Chưa xác định..

● Công dụng

Hạt ăn được.